

รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

Model of academic administration participated in education under the secondary Educational Service Area Office 24

ประภาศิริ คุณาคำ¹, ภมรพรรณ บุระยาตรี², ฉลาด จันทรสมบัติ³

Prapasiri Kunakham¹, Pamonpun Yurayat², Chalard Chantarasombat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การวิจัยมี 4 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 441 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 55 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 55 คน และครูผู้สอน 331 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ระยะที่ 2 สัมภาษณ์สถานศึกษาต้นแบบ จำนวน 3 โรงเรียน โดยแยกเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ประกอบด้วยผู้บริหารโรงละ 1 คน หัวหน้างานบริหารวิชาการโรงละ 1 คน ครูผู้สอน โรงละ 1 คน รวมจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ระยะที่ 3 ร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยมีผู้วิจัยร่วม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้า บริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกันสร้างรูปแบบและสนทนา กลุ่ม ระยะที่ 4 ประเมินความสอดคล้องของกระบวนการพัฒนาและกิจกรรม แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University.

² Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University.

³ Department of Educational Administration. Faculty of Education, Mahasarakham University.

1) สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 24 มีกระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและกำหนดประเด็นในการพัฒนา (2) สร้างทีมงานและพัฒนาศักยภาพทีมงาน (3) การวางแผนแบบมีส่วนร่วม (4) ดำเนินงานตามแผนและปรับปรุงพัฒนา (5) การประเมินผลและสรุป (6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และกิจกรรมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม มี 18 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา กิจกรรมที่ 3 สรุปประเด็นสภาพปัจจุบัน และปัญหา กิจกรรมที่ 4 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 3 แห่ง กิจกรรมที่ 5 สัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียน ต้นแบบ 3 โรงเรียน กิจกรรมที่ 6 สร้างทีมงาน กิจกรรมที่ 7 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการขยายงานวิชาการ 5 ด้าน กิจกรรมที่ 8 ประชุมทีมงาน กิจกรรมที่ 9 ร่วมกันวางแผนพัฒนาโดยการระดมพลังสมอง กิจกรรมที่ 10 จัดทำแผนและกิจกรรมการพัฒนากิจการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ 11 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กิจกรรมที่ 12 ร่วมปฏิบัติกรดำเนินการตามแผน กิจกรรมที่ 13 ดำเนินงานตามขยายของงานวิชาการ 5 ด้าน กิจกรรมที่ 14 ทดสอบภาคความรู้ขยายงานวิชาการ 5 ด้าน กิจกรรมที่ 15 ร่วมตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่ 16 ร่วมรับผลประโยชน์จากการสรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 17 นำเสนอผลการดำเนินงาน 4) ผลการประเมินความสอดคล้องของกระบวนการพัฒนาและกิจกรรมการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 24 พบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 24 พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมาก

โดยสรุป รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 24 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์สามารถนำไปใช้พัฒนาโรงเรียนให้เกิดประโยชน์แก่ราชการต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารงานวิชาการ, การมีส่วนร่วม, สถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research aims to 1) study the current states, problem, and requirement of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24. 2) create model of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24. The research

has four periods. The first period: study the current states, problem, and requirement of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24. The sample group 441 people, administrators 55 people, head of academic administration 55 people, and teacher 331 people. The instrument using in research includes questionnaire rating scale 5 levels. The statistics using for the research is mean, standard deviations, and percentages. The second period: interview model master school about 3 schools by separate into large, medium, and small schools including a administrator, a head of academic administration, and a teacher in each school. The total is 9 people. The instrument using in interview is structured interviews. The third period: draw up model of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24. The co-researcher is administrators, head of academic administration, head of department of learning 8 groups discusses about creating form and discussion groups. The fourth period: evaluate the consistency of content and activities, evaluate the suitability, possibility, and the benefit of model of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24. The instrument using in evaluation forms. The statistics using for the research is mean and standard deviations. The results of this research are as follows:

1) The current states of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24 is in high level. 2) The problem states of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24 is in medium level. 3) Model of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24 has 6 steps (1) study the problem of current states and set issue in development. (2) create team and develop potentiality of team. (3) participate in planning (4) operate follow the planning and development. (5) evaluate and summarize (6) exchange in learning and find how to manage academic administration by participation 18 activities. The first activity is concepts and theories involved, the second is studying the problem and requirement of academic administration participated in education, the third activity is summary the current situation and problems, the fourth activity is studying at school with academic administration involved 3 sources, the fifth activity is interviewing administrators, head of academic administration, and teacher in the model master school about 3 schools, the sixth activity is creating research team, the seventh activity is testing the knowledge about scope of education, the eighth activity is meeting the research team. the ninth activity is joining the development planning by getting brain power together, the tenth activity is doing planning and develop academic administration by participation, the eleventh activity is setting indicators of success, the twelfth activity is participating in planning, the

thirteenth activity is operating the scope of educational work 5 sides, the fourteenth activity is testing the knowledge about scope of education 5 sides, the fifteenth activity is participating in evolitional checking operation, the sixteenth activity is joining benefit from the results of operations, the seventeenth activity is presenting the results of operations. 4) Result of evaluation the consistency of content and activities, model of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24 finds that there is the consistency in high level. The evaluation is suitable, possible, and benefit. Model of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24 finds that there is suitable, possible and benefit in high level.

Model of academic administration participated in education under the secondary educational service area office 24 is suitable, possible, and benefit for using in school improvement and government office later.

บทนำ

การจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีความมุ่งหมายให้บุคคลมีพื้นฐานความรู้ ใน ด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อนำไปใช้ในการ ศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ดังเช่น หลักสูตรแกน กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ กำหนดวิสัยทัศน์ หลักการและจุดหมายไว้ ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของ ชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตาม ระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นพระประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบ อาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ 2) หลักสูตรมีหลักการที่สำคัญเป็นหลักสูตรเพื่อความ เป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและ

เยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็น สากลเพื่อปวงชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพสนองการกระจาย อำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญและเป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่ม เป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และ ประสบการณ์ 3) จุดหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการ ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ กำหนดจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึง ประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมี ความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิตมีสุขภาพ กายและสุขภาพจิตที่ดีและรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย

และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น พระประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยอนุรักษ์ทรัพยากรและพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่าง มีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3-4)

งานวิชาการ เป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการด้วยอิสรภาพคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญให้สถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนา การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ตลอดจนงานการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยแบ่งงานตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ 12 งานประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันการศึกษา การส่งเสริมด้านความรู้แก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่

จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 33)

การรายงานผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) ของสถานศึกษา ทั้งหมด 7,042 แห่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี จำนวน 6,272 แห่ง (ร้อยละ 89.09) แต่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 4,923 แห่ง (ร้อยละ 69.91) และไม่ได้รับรองมาตรฐานจำนวน 2,119 แห่ง (ร้อยละ 30.09) และมีจำนวน 8 ใน 12 ตัวบ่งชี้ที่มีสัดส่วนสถานศึกษามีผลการประเมินในระดับดีมากที่สุด (ร้อยละ 60.18 - ร้อยละ 87.32) โดยตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มีสัดส่วนสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินในระดับดีมากสูงสุด (ร้อยละ 87.32) รองลงมาคือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี 3 ตัวบ่งชี้ ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีผลการประเมินในระดับพอใช้ (ร้อยละ 53.14) และตัวบ่งชี้ที่มีจำนวนสถานศึกษามีผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วนสูงกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (ร้อยละ 0.28 เท่ากัน) จากผลการประเมินดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และของท้องถิ่น จัดสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับกรอบสาระท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา

ได้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดโครงการกิจกรรมและจัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลาย การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2556: 50-51)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน เป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกระดับ หลักการสำคัญคือ ต้องคำนึงว่าจะให้ใคร มีส่วนร่วมในเรื่องอะไรวิธีการมีส่วนร่วมทำอย่างไร ร่วมมากน้อยแค่ไหน ช่วงเวลาใด ปัญหาของการมีส่วนร่วมที่นิยมกล่าวอ้างโดยที่ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงคือ การให้มีส่วนร่วมเพียงผิวเผินหรือการมีส่วนร่วมแต่เพียงรูปแบบ เช่น ให้ร่วมรับทราบ ให้ร่วมประชุมแต่ไม่ให้ออกแสดงความคิดเห็นแต่ไม่ยอมนำไปปฏิบัติ เพราะมีการตัดสินใจล่วงหน้าแล้วว่า จะเอาอย่างไร (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2554: 258) สอดคล้องกับผลวิจัยของ รัชนิดา นิลมณี. (2554: 128) ได้ศึกษาความสัมพันธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับงานวิชาการ พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงทุกคู่กับงานวิชาการของสถานศึกษา เนื่องมาจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการระดมความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์และแก้ปัญหา ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิชาการซึ่งเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา นั่นคือการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับงานวิชาการ หมายความว่าหากมี การบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้นเท่าใดจะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษา

มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับผลวิจัยของ ปิยะลักษณ์ มณีศรี (2556: 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์การทำงานเป็นที่มากับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ คณะครูและบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนร่วมกัน อีกทั้งโรงเรียนมีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนและการเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่ชัดเจน และครูได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น จึงทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาร่วมกับบุคลากรเป็นอันดับแรกคือการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการในสถานศึกษา จึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 24 เพื่อหาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการ 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 118 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 55 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,337 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 รวมประชากร จำนวน 2,510 คน กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหา และความต้องการของการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ในการสำรวจครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 55 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 55 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูผู้สอน 331 คน โดยวิธีเทียบตาราง Krejcie & Morgan (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555: 49 - 50) ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) รวมทั้งสิ้น 441 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนต้นแบบ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์โรงเรียน

ต้นแบบ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษา 3 แห่ง คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยเลือกจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน จำนวน 3 แห่ง แห่งละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสถานศึกษาต้นแบบที่มีความดีเด่น และเกี่ยวกับงานวิชาการด้านต่าง ๆ ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) รอบสาม
2. เป็นสถานศึกษาที่มีผลคะแนนสอบ (O-Net) สูงกว่าคะแนนระดับชาติสองปีขึ้นไป
3. เป็นสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินให้เป็นสถานศึกษาดีเด่น / โรงเรียนต้นแบบ / โรงเรียนในฝัน / โรงเรียนรางวัลพระราชทาน

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ของฉลาด จันทรสสมบัติ (2551: 149-158) โดยความร่วมมือของภาคีการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้ โรงเรียนสหัสชั้นธุ์ศึกษา อำเภอสหัสชั้นธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยหลัก คือ ผู้วิจัย ผู้วิจัยร่วม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

8 กลุ่มสาระ โรงเรียนสหศึกษณ์ศึกษา อำเภอสหศึกษณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมจำนวน 10 คน โดยร่วมกันสนทนากลุ่มวิพากษ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ร่างรูปแบบการบริหาร งานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ระยะที่ 4 การประเมินความสอดคล้องของกระบวนการพัฒนาและกิจกรรมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 และการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

กลุ่มเป้าหมายในการประเมินรูปแบบประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินความสอดคล้องของกระบวนการพัฒนา และ กิจกรรมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถาน

ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนผลรายข้อโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ สถานศึกษา มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการวัดผล และการเทียบโอนผลการเรียน และสถานศึกษา มีการ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ การนิเทศการศึกษา และ การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่วนผลรายข้อโดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การวางแผน

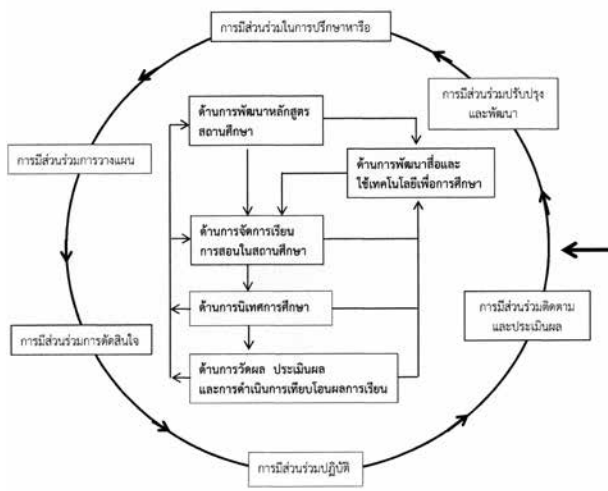

การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ การบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษามีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สรุปผลดังนี้มีกระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและกำหนดประเด็นในการพัฒนา (2) สร้างทีมงานและพัฒนาศักยภาพทีมงาน (3) การวางแผนแบบมีส่วนร่วม (4) ดำเนินงานตามแผนและปรับปรุงพัฒนา (5) การประเมินผล และสรุป (6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิธีดำเนินงานการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ รูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา มี 17 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่ 2 การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

กิจกรรมที่ 3 สรุปประเด็นสภาพปัจจุบัน และปัญหา กิจกรรมที่ 4 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม 3 โรง กิจกรรมที่ 5 สัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียนต้นแบบ 3 โรง กิจกรรมที่ 6 สร้างทีมงาน กิจกรรมที่ 7 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการขอข่ายงานวิชาการ 5 ด้าน กิจกรรมที่ 8 ประชุมทีมงาน กิจกรรมที่ 9 ร่วมกันวางแผนพัฒนาโดยการระดมพลังสมอง กิจกรรมที่ 10 จัดทำแผนและกิจกรรมการพัฒนาการบริการวิชาการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ 11 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กิจกรรมที่ 12 ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานตามแผน กิจกรรมที่ 13 ดำเนินงานตามขอข่ายของงานวิชาการ 5 ด้าน กิจกรรมที่ 14 ทดสอบภาคความรู้ขอข่ายงานวิชาการ 5 ด้านหลังการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 15 ร่วมตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่ 16 ร่วมรับผลประโยชน์จากการสรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 17 นำเสนอผลการดำเนินงาน

กระบวนการพัฒนา	กิจกรรมการดำเนินงาน
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัจจุบันปัญหาและ กำหนดประเด็นในการพัฒนา	กิจกรรมที่ 1 แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
	กิจกรรมที่ 2 การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา
	กิจกรรมที่ 3 สรุปประเด็นสภาพปัจจุบัน และปัญหา
	กิจกรรมที่ 4 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม 3 โรง
	กิจกรรมที่ 5 สัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียนต้นแบบ 3 โรง
ขั้นตอนที่ 2 สร้างทีมงานและ พัฒนาศักยภาพ ทีมงาน	กิจกรรมที่ 6 สร้างทีมงาน
	กิจกรรมที่ 7 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการขอข่ายงานวิชาการ 5 ด้าน
ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนแบบ มีส่วนร่วม	กิจกรรมที่ 8 ประชุมทีมงาน
	กิจกรรมที่ 9 ร่วมกันวางแผนพัฒนาโดยการระดมพลังสมอง
ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการตาม แผนและปรับปรุง พัฒนา	กิจกรรมที่ 10 จัดทำแผนและกิจกรรมการพัฒนาการบริการวิชาการแบบมีส่วนร่วม
	กิจกรรมที่ 11 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ
	กิจกรรมที่ 12 ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานตามแผน
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล และสรุป	กิจกรรมที่ 13 ดำเนินงานตาม ขอข่ายของงานวิชาการ 5 ด้าน
	กิจกรรมที่ 14 ทดสอบภาคความรู้ขอข่ายงานวิชาการ 5 ด้านหลังการดำเนินงาน
ขั้นตอนที่ 6 แลกเปลี่ยนเรียนรู้	กิจกรรมที่ 15 ร่วมตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน
	กิจกรรมที่ 16 ร่วมรับประโยชน์จากการสรุปผลการดำเนินงาน
	กิจกรรมที่ 17 นำเสนอผลการดำเนินงาน

รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและ การจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้ง การวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเอาใจใส่ดูแล การบริหารงานวิชาการเป็นพิเศษ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเพิ่ม สอนภักดี (2554: 98) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาล

เมืองอุตรดิตถ์ พบว่า ผลการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ อยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราเชนทร์ อัครเวศน์ (2550: 135-140) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 6 พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 6 อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาเทศบาลและความคิดเห็นของพนักงานครูเทศบาล พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้านคือ งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนงานเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล การเรียนการสอน และงานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และอดิพงษ์ วงษ์ชัชกุล (2552: 136-150) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหาร

งานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สรุปผลดังนี้ มี 6 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและกำหนดประเด็นในการพัฒนา (2) สร้างทีมงานและพัฒนาศักยภาพทีมงาน (3) การวางแผนแบบมีส่วนร่วม (4) ดำเนินงานตามแผนและปรับปรุงพัฒนา (5) การประเมินผลและสรุป (6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มี 17 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่ 2 การศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา กิจกรรมที่ 3 สรุปประเด็นสภาพปัจจุบันและปัญหา กิจกรรมที่ 4 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม 3 แห่ง กิจกรรมที่ 5 สัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนโรงเรียนต้นแบบ 3 โรงเรียน กิจกรรมที่ 6 สร้างทีมงาน กิจกรรมที่ 7 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการขอข่างานวิชาการ 5 ด้าน กิจกรรมที่ 8 ประชุมทีมงาน กิจกรรมที่ 9 ร่วมกันวางแผนพัฒนาโดยการระดมพลังสมอง กิจกรรมที่ 10 จัดทำแผนและกิจกรรมการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ 11 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ กิจกรรมที่ 12 ร่วมปฏิบัติกรดำเนินงานตามแผน กิจกรรมที่ 13 นำผู้ร่วมวิจัยดำเนินงานตามขอข่างานวิชาการ 5 ด้าน กิจกรรมที่ 14 ทดสอบภาคความรู้ขอข่างานวิชาการ 5 ด้าน หลังการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 15 ร่วมตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่ 16 ร่วมรับผลประโยชน์ จากการสรุปผลการดำเนินงาน กิจกรรมที่ 17 นำเสนอผลการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบวรลักษณ์ ศักดิ์ไฉพร (2553: 90) ได้ศึกษาความ

สัมพันธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของกระบวนการพัฒนา และกิจกรรมการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความคิดเห็นต่อความสอดคล้องของกระบวนการพัฒนา และกิจกรรมการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 การสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี มีการสอบถาม และสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ และยังผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบที่มีความถูกต้องเหมาะสม

และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นอกจากนี้แล้วผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความสอดคล้องของกระบวนการพัฒนาและกิจกรรมการดำเนินงานของรูปแบบ และการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และประโยชน์ของรูปแบบ ทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่ารูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมานั้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชริน สงค์ประเสริฐ (2550: 191-200) ได้วิจัยการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการทดลองยืนยันรูปแบบที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชาดี ชมชื่น (2555: 287-288) ได้วิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ผลการนำเสนอการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฉลาด จันทรสมบัติ. (2551). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชน. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 อย่างสม่ำเสมอ และนำผลการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในด้านอื่นๆ เช่น การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป

2.2 ควรศึกษาผลที่ได้จากการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษา ไปใช้ในสถานศึกษา

- เตือนใจ รักษาพงศ์. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บวรลักษณ์ คักดีวไลพร. (2553). ความสัมพันธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญเพิ่ม สอนภักดี. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการดำเนินงาน เป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. ผลงานทางวิชาการ. อุดรดิตถ์.
- ปรีชาติ ชมชื่น. (2555). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปิยะลักษณ์ มณีศรี (2556). ความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการดำเนินงานเป็น ทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราเชนทร์ อัศวศน์. (2550). สภาพการปัญหาบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- รัชนิดา นิลมณี. (2554). ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษย์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา หลักการ ทฤษฎี และ แนวปฏิบัติ ทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2556). สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 -2558) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อติพงษ์ วงษ์ชลชัยกุล. (2552). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.